

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 921/1994-3

P R E S U D A
U IME REPUBLIKE HRVATSKE!

I
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ante Potrebice, kao predsjednika vijeća, te Neve Šibl, mr. Branka Zmajevića, Katice Jelić i Senke Klarić-Baranović, kao članova vijeća i više savjetnice Ileana Vinja, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. N.M. i dr. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, odlučujući o žalbama optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Karlovcu od 26. svibnja 1994. godine br. K-9/94-101, u sjednici održanoj 26. lipnja 1996. godine, saslušavši zamjenika državnog odvjetnika Republike Hrvatske T.D.,

presudio je i riješio je:

I. Odbija se žalba opt. N.M. kao neosnovana i potvrđuje presuda suda prvog stupnja u dijelu koji se odnosi na tog optuženika.

II. Uvažava se žalba opt. M.J., Đ.J., M.M., M.M. i B.Š., ukida se presuda suda prvog stupnja u dijelu koji se odnosi na te optuženice i predmet u tom ukinutom dijelu vraća sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH proglašeni su krivim i osuđeni u odsutnosti opt. N.M. (toč. 1. izreke) na kaznu zatvora u trajanju od dvadeset godina, opt. M.J., Đ.J., M.M., M.M. i B.Š. (toč. 2. izreke) svaki na kaznu zatvora u trajanju od po petnaest godina.

Istom presudom po čl. 90. st. 4. ZKP optuženici su oslobođeni dužnosti naknade troška kaznenog postupka.

Protiv te presude podnio je žalbu opt. N.M., izjavljenu po braniteljici A.L., odvjetnici iz K., zbog povrede kaznenog zakona i odluke o kazni, a u žalbi je predložio da se pobijana presuda preinači odnosno ukine, te predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Zajedničkom žalbom izjavljenom po braniteljici J.D., odvjetnici iz K., opt. M.J., Đ.J.,

M.M., M.M. i B.Š. pobijaju prvostupanjsku presudu iz osnova bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine ili preinači u pravcu žalbenih navoda.

Zamjenik državnog odvjetnika Republike Hrvatske, nakon razmatranja spisa u smislu čl. 360. st. 2. ZKP predložio je da se žalbe optuženika kao neosnovane odbiju i pobijana presuda potvrdi.

Žalba opt. N.M. nije osnovana, dok je žalbu ostalih optuženika valjalo uvažiti.

Na žalbu opt. N.M.

Ističući u žalbi zakonski osnov povrede kaznenog zakona opt. N.M. upire na izreku pobijane presude u toč. 1. usmjeravajući kritiku na činjenični opis djela. S jedne strane navodi da izreka sadrži bitne elemente kaznenog djela oružane pobune iz čl. 235. st. 1. KZRH, a ne i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, budući da većim dijelom činjeničnog opisa optuženiku se stavlja na teret sudjelovanje u formiranju nelegalne vlasti, te organiziranje nelegalnih vojnih formacija, a s druge strane da u izreci u dovoljnoj mjeri nije konkretiziran opis u pogledu nestalih i ranjenih osoba, te uništenih civilnih objekata. Iz navedenog proizlazi, da optuženik u stvari smatra izreku nejasnom, pa prema tome i nerazumljivom, a što znači da prvostupanjsku presudu pobija zbog bitne povrede odredbe kaznenog postupka iz čl. 354. st. 1. toč. 11. ZKP.

Po ocjeni Vrhovnog suda, kao suda drugog stupnja, takva povreda nije ostvarena, jer je izreka presude u toč. 1. jasna i razumljiva, sam činjenični opis radnje izvršenja djela je takav da ne izaziva nikakove dileme o kakvom se kaznenom djelu radi, budući da sadrži sažeto sva bitna obilježja bića inkriminiranog kaznenog djela, te nije proturječna samoj sebi, jer je činjenični opis u skladu s pravnim opisom kaznenog djela označenog u čl. 120. st. 1. OKZRH.

Istina je da se činjeničnim opisom optuženiku stavlja na teret organiziranje oružane pobune, uspostava ilegalne vlasti i organiziranje nelegalnih vojnih formacija, ali valja reći da je to samo opis njegove uloge u službi agresora prilikom napada na državu Hrvatsku, te svojstva i zapovjedničkog položaja kojeg je imao u okviru zajedničkog plana stvaranja velike Srbije, osvajanjem teritorija hrvatske države, ubijanjem, mučenjem i protjerivanjem njenog civilnog stanovništva.

Što se tiče konkretizacije posljedica napada na Saborsko u činjeničnom opisu djela valja reći, da je notorna činjenica kako je mjesto Saborsko doslovno svađeno sa zemljom, zapaljeno i opljačkano, a hrvatsko pučanstvo pobijeno, zatvoreno ili protjerano. Dapače, podaci o broju ubijenih osoba sve su potpuniji i brojniji nakon oslobađanja tog područja, jer su dostupne masovne grobnice, izvršene ekshumacije, kako to proizlazi iz javnih glasila, pa s tim što su imenovane 34 identificirane ubijene civilne osobe, te navedeno da je veći broj ozlijeđen, a 27 osoba da je nestalo, te stambeni i drugi civilni objekti porušeni, uz općepoznatu činjenicu da Saborsko više ne postoji, dovoljno je konkretizirano djelovanje optuženika da bi u činjeničnom opisu izreka presude bila sadržajno dostatna, kad izreka i tako mora samo sažeto u bitnom sadržavati relevantne činjenice i okolnosti, koje čine obilježja kaznenog djela i o kojima ovisi primjena određene odredbe kaznenog zakona.

Prema tome, nije počinjena bitna povreda ZKP, jer je izreka u toč. 1. presude prvog stupnja jasna i razumljiva, a prvostupanjski sud je ispravno pravno označio kriminalnu djelatnost opt. N.M. kad ju je podveo pod odredbe iz čl. 120. st. 1. OKZRH, dakle kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, koje mu se optužnim aktom stavlja na teret i osudivši ga za navedeno djelo sud nije povrijedio kazneni zakon.

Iako se u žalbi ne ističe osnov pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja iz sadržaja žalbe proizlazi da se opt. N.M. žali i iz tog razloga. Naime, u žalbi se navodi da optuženiku provedenim postupkom nije sa sigurnošću dokazano da bi izdao naredjenja za djelovanja iz kojeg su proizišle posljedice kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH. Dakle, žalbom se osporava utvrđeno činjenično stanje po prvostupanjskom sudu u pogledu kaznenog djela i kaznene odgovornosti optuženika.

Međutim, suprotno tvrdnji žalbe sud prvog stupnja pravilno je utvrdio činjenično stanje iscrpno izloživši koje činjenice i iz kojih razloga uzima dokazanim, te savjesno i detaljno analizirajući opsežni dokazni materijal izveo je pravilan zaključak da je opt. N.M. počinio kazneno djelo koje mu se stavlja optužnim aktom na teret.

Kako su utvrđenja i zaključci suda prvog stupnja u odnosu na sve relevantne činjenice utemeljeni na rezultatima dokaznog postupka i ne ostavljaju nikakove dvojbe, to ih kao pravilne usvaja i ovaj sud i na njih upućuje žalitelja, a da ne bi došlo do nepotrebnog ponavljanja. Pri tom samo treba dodati, da iz okolnosnog iskaza svjedoka M.M., koji je i sam sudjelovao u napadu na Saborsko, eksplicitno proizlazi da je opt. N.M., kao zapovjednik mjesta P. neposredno predvodio napad na S., čije su posljedice opisane u izreci presude, izvršio smotru svih jedinica teritorijalne, obrane, milicije vojske i naoružanih mještana P., te pročitao naredbu za napad koja je bila potpisana od generala B.. Ovdje je bitno, da je optuženik s obzirom na svoj položaj zapovjednika i funkciju komadanta mjesta, u datim okolnostima izdao naredbu upućenu od više komande za osvajanje S. pod svaku cijenu, dok su posljedice utvrđene i objektivno su nastupile, i da je bio svjestan i htio svoj čin, a što proizlazi iz pisma kojeg je osobno uputio R.S. predsjedniku općine O., a koje se nalazi u spisu.

Sud prvog stupnja sve pravno relevantne činjenice pravilno je utvrdio, pa tako i da je opt. N.M. naredio inkriminirani napad i sam sudjelovao u napadu, pa prigovor žalbe u tom pravcu nije osnovan.

Nije osnovana žalba opt. N.M. niti zbog odluke o kazni.

Naime, odmah valja reći da sud nije mogao cijeliti osobne prilike optuženika, budući da mu je suđeno u odsutnosti, jer je on nedostupan sudbenoj vlasti Republike Hrvatske. Ali, pri odmjeravanju kazne sud je uzeo u obzir sve druge okolnosti koje u smislu čl. 37. st. 1. OKZRH utječu da kazna bude veća ili manja. Na temelju pravilne ocjene tih okolnosti, sud je opt. N.M. izrekao primjerenu kaznu zatvora u trajanju od dvadeset godina koja je i po ocjeni Vrhovnog suda adekvatna stvarnoj društvenoj opasnosti djela i pojačanom opsegu kaznene odgovornosti optuženika.

Radi se o teškom kaznenom djelu s najvišom zaprijećenom kaznom zatvora predviđenom zakonom, pa cijeneći težinu radnje učinjenog djela, stupanj kaznene odgovornosti počinitelja, opseg ugrožavanja zaštićenog dobra s nenadoknadivim tragičnim

posljedicama, izrečena kazna zatvora u trajanju od dvadeset godina nije prestroga jer sa svakim blažim tretmanom, u konkretnom slučaju, ne bi se mogle ostvariti svrhe kažnjavanja predviđene zakonom.

Na žalbu ostalih optuženika

U pravu su žalitelji kada tvrde da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 354. st. 1. toč. 11. ZKP a uslijed čega je i činjenično stanje pogrešno utvrđeno.

Naime, osim što se opt. M.J. i opt. Đ.J. stavlja na teret da su po zapovjedi opt. N.M. komandirali u napadu na selo S., a ostali optuženici da su sudjelovali u napadu kad je S. osvojeno sa svim tragičnim posljedicama, a što je tijekom dokaznog postupka sud nedvojbeno utvrdio i o tome iznio jasne i logične razloge, također se optuženicima stavlja na teret, za što su i proglašeni krivim, da su po zapovjedi N.M. osobno izvršili likvidaciju civila, kojom prilikom da su poubijane 34 točno imenovane osobe (navedene u toč. 1. izreke pobijane presude). Međutim, obrazloženje presude ne sadrži sadržajne i cjelovite razloge da bi optuženici osobno izvršili likvidaciju civila, a niti sud navodi iz kojih činjenica je utvrdio da bi takvo postupanje optuženika proizlazilo.

Valja istaći, da obrazloženje presude mora sadržavati razloge za svaki navod izreke o odlučnim okolnostima i sud je dužan u smislu čl. 347. st. 7. ZKP određeno i potpuno izložiti koje činjenice i iz kojih razloga uzima dokazane ili nedokazane, dajući pri tome osobito ocjenu vjerodostojnosti dokaza.

U konkretnom slučaju u dokaz svog zaključka, da su optuženici osobno likvidirali civile, sud se poziva na iskaze samo pojedinačno imenovanih svjedoka i ne samo da ne analizira i ne ocjenjuje te dokaze u pogledu odlučnih okolnosti, nego iskaze u obrazloženju presude niti ne reproducira, pa nije jasno i određeno vidljivo iz kojih razloga uzima dokazanim činjenice u pogledu osobnog izvršenja likvidacije civila, a to su odlučne činjenice iako ne za opstojnost kaznenog djela, jer su utvrđenim ponašanjem optuženici opisanim u izreci pod toč. 2. pobijane presude i bez ove okolnosti, ostvarili sva bitna obilježja inkriminiranog im kaznenog djela, ali svakako su to relevantne činjenice za opseg njihove kaznene odgovornosti.

Kako sud nije analizirao svaki iskaz posebno i u međusobnoj relaciji, a u razlozima presude nije naveo što su pojedini svjedoci iskazivali o odlučnim okolnostima, premda su svjedoci o događaju pružili dovoljno podataka iz kojih se može izvesti zaključak o inkriminiranom ponašanju optuženika, to su i razlozi o relevantnim činjenicama nejasni, nedostatni i nedorečeni, a uslijed čega je, ne samo ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 354. st. 1. toč. 11. ZKP, nego nije dovoljno pouzdano utvrđeno ni činjenično stanje, pa je valjalo uvažavanjem žalbe navedenih optuženika pobijanu presudu ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje u ovom dijelu.

U ponovljenom postupku sud prvog stupnja će nakon što izvede sve raspoložive dokaze, te ih svestrano analizira i ocijeni, svakog posebno i u međusobnoj povezanosti, određeno izložiti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, kojim se razlozima rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja pri utvrđenju kaznenog djela i kaznene odgovornosti svakog od optuženika u ovom dijelu predmeta, te nakon što otkloni nedostatke

na koje mu je ukazano ovim rješenjem i utvrdi pravno relevantno činjenično stanje, donijet će novu odluku, valjano obrazloženu u skladu s čl. 347. ZKP.

U Zagrebu, 26. lipnja 1996.

Zapisničar:
Ileana Vinja, v.r.

Predsjednik vijeća:
Potrebica Ante, v.r.

ovog prijepisa s izvornikom ovjerava

Suglasnost

administrativni referent:

Viši

Klepac)

(Štefica